

УДК 340. 121 (477)

ФІЛОСОФСЬКО-ТЕОЛОГІЧНІ ТРАДИЦІЇ У ТВОРЧОСТІ Г.С. СКОВОРОДИ

Студ. Ж.С. Коваленко

Науковий керівник доц. А.В. Сакун

Київський національний університет технологій та дизайну

Метою дослідження є відтворення філософсько-теологічних поглядів Г.Сковороди.

Завдання:

– Проаналізувати головні світоглядні засади поглядів Г. Сковороди, встановити, яку роль відіграла у формуванні його світогляду християнська релігійність, визначити її головні риси.

– Проаналізувати процес особистісного становлення Г. Сковороди у контексті його життя, у перспективі співвіднесення його світогляду з головними рисами та особливостями східної та західної християнських традицій.

Об'єктом дослідження є життя та творчість Г. Сковороди, його релігійно-філософський світогляд.

Предметом дослідження є філософсько-теологічна концепція Г. Сковороди як своєрідний синтез двох головних філософсько-теологічних традицій християнської думки – східної та західної.

Методи дослідження: поєднання історичного та логічного підходів, застосування методів системного аналізу, що дає змогу відновити філософсько-теологічні погляди Г. Сковороди.

Наукова новизна. Встановлено, що світогляд Г. Сковороди ґрунтується на релігійних засадах, а його основою виступають християнські переконання мислителя. Виділені головні риси релігійності Г. Сковороди: теоцентризм, христоцентризм (з акцентом на боголюбкисть), провіденціалізм й містичність. Відповідно до цього зроблено висновок про філософсько-теологічний характер концепції мислителя.

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження уможливають більш глибоке розуміння ідей Г. Сковороди, що дає змогу залучити його ідеї до сучасного філософського дискурсу.

Результати дослідження:

Сковорода ставить собі такі основні питання: що таке людина? яка її природа? її доля? що таке сенс її життя? У своїх літературних героях філософ уособлює постійний двобій вічних категорій Добра і Зла, благородства і підступу, любові і ненависті. Його твори, піднімаючись до притчевих узагальнень, високої категорії, завжди утверджують перемогу світла над темрявою.

Основні риси його релігійності – теоцентризм, христологізм (з акцентом на боголюбкисть), провіденціалізм та містичність, що знаходить своє підтвердження у творах і фактах біографії мислителя.

Головною темою філософії Г. Сковороди є пошук щастя та миру духовного. В результаті пошуку шляхів розв'язання цієї проблеми Г.Сковорода доходить думки, що все людське знання можна розділити на два роди: знання, що стосується речей зовнішніх щодо людини, та знання, що стосується безпосередньо її внутрішнього світу. Сковорода доходить думки, що таємниця людського щастя криється в узгодженні власної волі з волею Божою, перетворенні усього свого життя на богослужіння через постійний послух Богові.

Сковорода високо цінував героїзм, моральні подвиги людини, що вірна собі, не боїться матеріальних утрат, злиднів, переслідувань, навіть смерті. Така людина залишається вірною собі, бо зуміла пізнати себе докорінно.

Таким чином, відповідно до глибинного наголосу, зробленого у концепції Григорія Сковороди на необхідності пізнання людиною власного внутрішнього життя – «внутрішньої людини», «серця», світу людської душі – робиться висновок про те, що психологізм відіграє у вченні українського мислителя одну з провідних ролей.

Висновки

Світогляд Г. С. Сковороди має чітко виражений релігійний характер.

Одними з центральних й найбільш потужних чинників, що вплинули на формування світогляду, а у подальшому й творчості Г. Сковороди, є дві філософсько-теологічні традиції християнської думки – східна, греко-візантійська й західна, латинська, головними ознаками яких є, відповідно, - естетизм й психологізм.

Ключові слова: Г. Сковорода, світогляд, людина, душа, філософія.

ЛІТЕРАТУРА

1. В. М. Нічик. Проблема Бога і світу в творах Г. С. Сковороди // Сковорода Григорій: Дослідження. Розвідки. Матеріали. Збірник наукових праць. «Наукова думка». - 1992. – С. 69 – 78.

2. Я. М. Стратій. Концепція Бога у філософії Г. С. Сковороди та її зв'язок з попереднім розвитком української думки // Сковорода Григорій: Дослідження. Розвідки. Матеріали. Збірник наукових праць. «Наукова думка». - 1992. – С. 79 – 90.

3. О. М. Сирцова. Філософська етимологія Г. С. Сковороди. Ім'я Бога // Сковорода Григорій: Дослідження. Розвідки. Матеріали. Збірник наукових праць. «Наукова думка». - 1992. – С. 90-99.